

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Več mesečno prejeman
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Izbruh barbarskega sovraštva

GROZILNO PISMO NAŠEMU POSLANIŠTVU V SOFIJI.

Dasi izjavlja bolgarska vlada ob vsaki priliki in nepriliki, da si želi zblizanja z Jugoslavijo in pripoveduje zlasti nepoučenemu svetu, da stori vse kar je v njeni moči, da bi preprečila nadaljnje incidente, ki bi utegnili nepovoljne medsebojne sosedne odnose še poslabšati, je vendar nepobitno dejstvo, da je njena praksa precej drugačna. Posebno rada se pa skriva za javno mnenje in tisk, kateremu dovoljuje kaliti mirne vode in snovati vedno nove zlagane očitke in obdolžitve na naš račun. Tako je ta bolgarski tisk skonstruiral te dni tudi afero radi pripravljanja umora bolgarskega poslanca Petra Čorbadžijeva-Rosena s strani jugoslovanskega poslanstva v Sofiji. Ta barbarski in v diplomaciji skoraj osamljeni primer je bil že ponovno povod protesta naše vlade in opravičil bolgarskega ministrskega predsednika ter zunanjega ministra Mušanaova, ki je zlasti o priliki izročitve naše demarše namram poslaniku Vukčeviću globoko obžaloval to nečuvno obdolžitve.

Vsa ta afera pač dovolj jasno karakterizira mentaliteto nekega dela bolgarske javnosti v odnošjih do naše države in našega diplomatskega zastopstva v Sofiji. Tako se uporablja zares nenavadna manira. V zvezi s temi podlimi insinuacijami proti našemu poslanstvu v Sofiji, ki jim je edini cilj vzbuditi na umeten način ogorčenje bolgarskega naroda proti Jugoslaviji, se ti krogi poslužujejo še drugih sredstev — groženj. To so stvari, ki se morejo zgoditi pač samo v Bolgariji. Naše tamkajšnje poslanstvo je namreč prejelo istočasno, kot so bila objavljena imenovana podtikanja, anonimno grozljivo pismo. Tudi to je docela novo v diplomatskem svetu in vprašati se moramo, kako bi se počutilo n. pr. bolgarsko poslanstvo v Beogradu, če bi se naš tisk posluževal enakih metod in bi prejemale taka grozila pisma? Na ta način se neha sploh vsaka forma dostojnosti in kulturne taktosti. Najbolj zanimiva in značilna je pa sama vsebina tega grozljivega pisma, ki so ga objavili bolgarski in zagrebški listi in so glasi:

»Gospodje! Čital sem v današnjih listih, da ste organizirali uboj bolgarskega narodnega poslanca in hoteli za to izrabiti nekega slabega Bolgara, ki ga je podkupila banda Količ-Sečerović in izrodek Branko. Kot dober Bolgar patriot vam izjavljam svojo veliko odvratnost in preklestvo radi vašega mizernega de-

la, ki ga opravljate v Bolgariji, zato želim poudariti vam resnični izraz bolgarskih čustev, in to ne službenim potom, kakor diplomati, temveč po patriotskem izrazu Bolgara, ki občuti elementarno sovraštvo napram vam in vsemu, kar je srbsko in šumadinsko. Če danes ne pridemo, da bi vam razbili šipe na poslanstvu in konzulatu, ne delamo tega le zato ker smo potrpežljivi, ampak tudi zato, ker čakamo na čas, ko bomo prišli k vam, da vam razbijemo glave. Ker vidite, gospodje, da slovanstvo ne bo moglo ostati samo v vašem zakupu, v zakupu treh milijonov srbskih svinj, ki vladajo danes na Balkanu. Proti vam se, tega ne skrivamo, organizira sistematičen in točen načrt, po katerem boste poklani in pobiti kakor živina, zato da bo zmagala resnična pravica in svoboda v Sloveniji, Hrvaški in Macedoniji. Mi Bolgari odlašamo, a ne odpuščamo. Sovražimo vas, sovražimo, in danes ni v Bolgariji nič bolj popularnega kakor želja, da razčistimo z vami račune, in bi vaši srbski otroci zopet hodili v Niš in Piroto prosit od vojakov juhe.

Vedite, da vam ne bomo pustili niti enega človeka, ne da bi mu plačali vse umore in mizerije, ki ste jih storili in povzročili. Mi vas neprenehoma nadziramo in vemo točno, kaj delate. Hodimo roko v roki s Hrvati, Macedonci in Slovenci in bomo nekoč skupno uničili šumadinske glave in storili, da vaše žene in hčerke ne bodo več rodile Srbov, temveč ljudi dobrih lastnosti Slovanov, kakor so Hrvati, Macedonci in drugi. Preklinjamo vas in pripravljamo strašno maščevanje, maščevanje, od katerega bo zajela vsa vaša zemlja. Sporočam vam še enkrat bolgarsko preziranje, pljujem na vašo zastavo in vaš podli narod. Bolgar iz stare Bolgarije.»

Nad takim barbarskim, da, uprav divjaškim izbruhom sovraštva in nad to nom tega anonimnega pisma se mora zgražati vsak kulturni človek, pa naj bo že karkoli. Posebno se pa moramo zgražati še mi Slovenci, ki nas »Bolgar iz stare Bolgarije« vlači v svoje umazano blato, dasi njima za to nobene najmanjše pravice. Prepričani smo, da ni pri nas niti enega izmečka, ki bi se tudi le v mislih strinjal s takimi metodami in bi hotel biti v kakršnikoli »ideini« zvezi z njimi. Zato protestiramo najodločnejše proti takemu nečuvnemu izrabljanju slovenskega imena!

Popoln neuspeh Društva narodov

POSREDOVANJE MED JAPONSKO IN KITAJSKO BREZ USPEHA. — LIKVIDACIJA PRIZADEVANJ.

ŽENEVA, 23. januarja. Odbor devetnajstorce je izdal komuniké, v katerem ugotavlja, da japonska vlada nikakor ni voljna sprejeti resolucijo z dne 15. decembra lanskega leta, in to niti v primeru, da se iz predloga izloči povabilo k sodelovanju onih držav, ki niso članice Društva narodov, to so severnoameriške Združene države in Sovjetska unija. Po sprejemu novega japonskega predloga in amandementa kitajske vlade na ta tekst,

je odbor devetnajstorce ugotovil, da nikakor ni v stanu sestaviti in predložiti resolucije, ki bi jo sprejeli obe stranki. S tem je seveda propadlo vse prizadevanje odbora za rešitev konflikta na Daljnem vzhodu in bo odbor le še sestavil poročilo o svojem delovanju in svoji misli, ker more biti v smislu določb pakta vsaka procedura končana le s sankcijo pleuma.

DVA NOVA ATENTATA V BOLGARIJI

BEograd, 23. januarja. Kakor se poroča iz Sofije, je bil izvršen včeraj bombni atentat na hišo zemljedelskega voditelja Georgija Jordanova Razdežano zidovje stropa je ranilo Jordanova na nogi in roki. Oba atentatorja, brata Atanasova, sta bila aretirana.

SOFIJA, 23. januarja. V soboto je bil

izvršen v krvavi verigi obračunavanj med makedonstvujočimi zopet nov umor. Okrog 6. ure je bil sredi glavne ulice v Marni ustreljen s strelom iz samokresa ekarnar Makašov, ki je bil na mestu nrtvev. Morilec je pobegnil. Ker je pripadal pokolini Makašov protogerovski skupini, ni nobenega dvoma, da so ga iz maščevanja ustrelili mihajlovc.

Akcija proti tihotapljenju orožja

POSVETOVANJA ZASTOPNIKOV DRŽAV MALE ANTANTE IN FRANCIJE V ŽENEVI. — NA AFERO TIHOTAPLJENJA OROŽJA PREKO AVSTRIJE BO OPOZORJENO TUDI DRUŠTVO NARODOV.

BEograd, 23. januarja. Po poročilih iz Ženeve so se zbrali tamkaj zastopniki držav male antante k posvetovanju glede korakov, ki naj jih ukrenejo proti Avstriji z ozirom na tihotapljenje orožja iz Italije preko Avstrije na Madžarsko. Na seji so govorili češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, jugoslovanski delegat Konstantin Fotić in romunski delegat Antonlades. Pozneje je posegel v debato tu-

di francoski delegat Massigli. Po pisanju »Echo de Paris« bo sodelovala pri zadevni akciji male antante tudi francoska vlada. Zaenkrat je bilo sklenjeno, da se opozori na afero tihotapljenja orožja Društvo narodov. Danes popoldne se bo sestel omenjeni komite k seji, na kateri se bo posvetoval o podrobnostih akcije male antante.

Seja vlade in skupščinskih odborov

MINISTER DR. KRAMER IMENOVAN ZA NAMESTNIKA ZUNANJEGA MINISTRA. — SPECIALNA PRORAČUNSKA DEBATA.

BEograd, 23. januarja. Danes je prišel v Beograd minister dr. Albert Kramer. Še dopoldne se je sestala vlada k seji, ki v času poročila še traja.

BEograd, 23. januarja. Ker se bo mudil zunanji minister g. Bogoljub Jevtić nekaj časa v tujini, je kralj podpisal ukaz, s katerim se imenuje za namestnika zunanjega ministra g. dr. Albert Kramer, minister brez portfelja.

BEograd, 23. januarja. Finančni odbor narodne skupščine je danes dopoldne

nedaljeval specialno debato o posameznih postavkah bodočega državnega proračuna. Na vrsto je prišel proračun svetovnega ministrstva. Za popoldne je napovedana seja odbora za proučevanje predloga zakona o občinah. Popoldne bi tudi morala biti seja odbora za proučevanje in izdelavo zakonskega osnutka novega volilnega zakona, ki pa je bila odgodena do jutri dopoldne do 10. ure. Jutri se bo sestaj tudi odbor za izdelavo zakona o lekarnah.

Atentat na voditelje Mandžurije

AGENCIA KOUMIN POTRJUJE VEST O ATENTATU NA GENERALA MUTA IN MINISTRskega PREDSEDA NIKAI ČENG SIUH SUA.

LONDON, 23. januarja. Agencija Kuumin potrjuje iz Šanghaja vesti o atentatu, ki je bil izvršen na vrhovnega poveljnika japonske vojske v Mandžuriji generala Muta in predsednika mandžurske vlade Čeng Siuh Sua. Dočim je bil japonski generalisimus le lažje ranjen, je dobil predsednik vlade smrtno nevarno poškodbo. Atentat je bil izvršen v trenutku, ko sta korakala general Muto in predsednik vlade iz kolodvorskega splotja v Sing Hingu in sta hotela vsto-

pliti v avtomobil. Proti njima je bilo odanih več revolverjskih strelcev, ki jih je izstrelil neki mladenič. Atentator je bil aretiran. Takojšnja preiskava je ugotovila, da je atentator član nacionalistične organizacije. Najprej je bil zadet šofer, ki se je zgrudil smrtno ranen na tla. Prepejlan je bil v bolnišnico, kjer je včeraj zjutraj umrl. Guverner tamkajšnje pokrajine general Sing Lia je bil izmenjan in aretiran, ker se sumi, da je bil v zvezi z zarotniki, ki so pravljali atentat.

Henry de Jouvenel v Rimu

RIM, 23. januarja. Sinoči je prispejal v Rim novi francoski poslanik senator Henry de Jouvenel.

PARIZ, 23. januarja. Novoimenovani francoski poslanik Henry de Jouvenel je v soboto popoldne odpotoval v Rim. Pred svojim odhodom je dal sotrudniku »Intransigeant« izjavo, da je zelo zadovoljen, ker bo imel že danes prvi sestanek s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem, ki ga dostaj še nikoli ni videl. De Jouvenel je dejal, da želi vsa Francija sporazum z Italijo in bo zato v Rimu razpravljaj o vseh aktualnih problemih. Svojo izjavo je de Jouvenel zaključil z besedami: »Kadar dva velika naroda želita, da se sporazumeta, si morata drug drugemu povedati vse.«

Pustolovščine čeških fašistov

PRAGA, 23. januarja. V noči od sobote na včeraj je vdril okrog pol 2. ure v vojašnico pehotnega polka v Židenicah pri Brnu kakih 70 mož močni oddelek češkoslovaških fašistov, ki je premagal stražo in zasedel vso vojašnico. Kmalu pa je bila o tem dogodku obveščena policija, ki je poslala nad upornike 200 dobro oboroženih stražnikov, obenem je pa obvestila vojaško poveljstvo v Brnu, ki je poslalo v Židenice močne vojaške od-

delke, ki so po kratkem boju zopet zasedli vojašnico in aretirali večino napačalcev. V boju je bil neki fašist ubit, 4 pa nevarno ranjeni, dočim je na obeh straneh tudi več lahko ranjenih. Glavni vodja te politične pustolovščine, rezervni nadporočnik Vladislav Kobzinek, je po neuspeli akciji izgubil brez sledu. Češka vlada ne pripisuje dogodkom nobenega rešnega pomena.

VATIKAN IN JUGOSLAVIJA.

PARIZ, 23. januarja. Francoskemu prostozidarstvu naklonjena »Ere Nouvelle« piše o najnovejšem izpadu katoliškega episkopata v Jugoslaviji proti Sokolu Kraljevine Jugoslavije. List ugotavlja, da so se postavili Vatikan in škofje v službo separatistične politike. Ker se je vendar enkrat pokazal Vatikan kot inspirator te akcije, mora zato tudi nositi vso odgovornost za vse posledice in se jasno izjaviti, če se katoliška cerkev identificira s sodelavci politike, ki je naperjena proti jugoslovanskemu državnemu in narodnemu edinstvu.

ITALIJANSKI KRALJ POTUJE V EGIPT

RIM, 23. januarja. Agencija »Recentissime« poroča, da bo odpotoval kralj Viktor Emanuel v najbližjem času v Egipt, kjer bo napravil službeni obisk pri egiptskem kralju Fuadu. Na povratku iz Egipta se bo ustavil tudi v Tripolisu.

Dnevne vesti

KDOR SE SAM NE PREPRIČA, NE VERUJE! To je stara stvar. Nevernih Tomažev je več ko vernih. Zato prepričajte se, da dosežete z MALIMI OGLASNI EDINEGA SLOVENSKEGA DNEVNIKA NA STAJSKEM, našega »VEČERNIKA«, vse kar hočete! Pridite zato, če rabite kaj ali prodajate, če iščete službo ali zaslužek, če bi se radi poročili, če bi radi dobili odjemalcev, gostov itd. itd. v našo upravo v GOSPOSKI ULICI 11. In hvaležni nam boste za posredovanje in ostali boste naši stalni inserenti. KRIZO ČUTI LE KDOR SI NE VE POMAGATI!

Odvetniški izpiti je napravil pri apelacijskem sodišču te dni dr. Jurij Sluga iz Ptuja.

Ustanovni občni zbor zadruge Mariborski teden bo v četrtek 26. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata.

Svetosavska proslava bo tudi letos ena najljepših prireditev v Mariboru. Poseben odbor je pripravil vse potrebno, da se zbere v petek 27. t. m. zvečer ob 20 uri v veliki unionski dvorani ves nacionalni Maribor.

Beda je velika. Mestni socialno-politični urad podpira iz sredstev pomožne akcije okrog 4000 oseb, ki prejemajo podporo v hrani ali denarju. Od teh je zaposlenih pri cestnih delih okrog 120 delavcev, katerih vzdrževanje stane mesečno okrog 100.000 Din. Družine, ki štejejo več družinskih članov in vodijo lastno gospodinjstvo, dobivajo nakaznice, s katerimi si morejo nabaviti pri trgovcih do označene vsote živila na račun pomožne akcije. Te podpore so deležni le oni reveži, ki so za fizično delo zaradi bolezni ali starosti nesposobni. Doslej je razdelil socialno-politični urad okrog Din 30.000 v živilskih nakaznicah. Iz sredstev pomožne akcije prejema vsak dan okrog 410 oseb hrano v Ljudski in Javni kuhinji. Tu pa niso všteti mestni reveži, ki jih občina stalno podpira. Denarne podpore pa se delijo le v najnujnejših primerih in je bilo doslej razdeljenih okrog 16.000 Din. Mnogo pa se je razdelilo tudi moke, kuriva in obleke. Skupno je doslej izdala blagajna pomožne akcije že okrog 250.000 Din. Dohodki pa so predvideni iz celotne nabiralne akcije na okroglo 400.000 Din. Mnogo jih je še, ki so pomoči potrebni, vendar pomožna akcija ne more nuditi vsem pomoči, ker so sredstva skromna.

Važno obrtniško predavanje. Združene pekovskih mojstrov opozarja svoje člane, da se udeležijo važnega in zanimivega predavanja o davčni napovedi, ki ga bo imel jutri 24. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel« višji davčni upravitelj g. Ozvatič.

Občni zbor Podružnice društva ljubiteljev ptičarjev v Mariboru bo dne 8. februarja t. l. ob 8. (20.) uri zvečer v lovski sobi hotela »Orel« z običajnim dnevnim redom. V primeru nesklepčnosti bo pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu navzočih članov.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 6. številki: zakon o trgovinski pogodbi med našo državo in republiko Avstrijo; konvencijo o ureditvi trgovinskih terjatev s poboto med Jugoslavijo in belgijsko-luksemburško gospodarsko unijo ter začasni trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Grško in transakcijo z boni grške banke.

Zveza mladih intelektualcev, matično vodstvo, ima redno sejo v sredo 25. t. m. ob 14. uri v društvenem lokalu. Udeležba strogo obvezna! Predsednik.

Ukinitve pobiranja mitnine. Ministrstvo za finance je ugotovilo, da pobirajo nekatere občine še vedno občinske davščine, ki imajo značaj mitnine pod različnimi imeni kakor kaldrimina, cestnina, mostnina, uvoznina in podobno. To pobiranje je bilo s § 24. zakona o državah in samoupravnih cestah ter § 54. finančnega zakona za leto 1931-32 s 1. aprilom 1932 brezpogojno ukinjeno, na kar so bile občine še posebej opozorjene. Vse občine, ki pobirajo katerekoli davščine, ki bi imele značaj mitnine, pa naj si jo pobirajo pod enim ali drugim navedenim imenom, morajo pobiranje takoj ustaviti. Pobiranje mostnine, ki je nekaterim občinam dovoljeno za vzdrževanje mostov, s tem ni prizadeto.

Borza dela za inteligente. Naraščanje brezposelnosti med našo inteligenco je dovedlo tudi do ustanovitve posebne Borze dela za inteligentne poklice po vseh večjih mestih v okviru nedavno iz istih časovnih potreb nastale Zveze mladih intelektualcev v Mariboru. Borza dela za inteligentne stanove bo skrbel za to, da kolikor največ mogoče zaposli v posameznih krajih brezposelno inteligenco in ji tako pomaga v njenem težavnem in vse naše pozornosti vrednem socialnem stanju. Zavedati se namreč moramo, da je največja socialna nesreča uprav naraščanje brezposelnosti inteligentne mladine ne le zanjo samo, ampak tudi za državo. Zakaj mladina le ob delu raste in se vzgaja v zmožne in koristne voditelje naroda in države. Če ne bomo znanprej posvečali več pažnje naši inteligentni mladini, si bomo zgradili slabo bodočnost tako v narodno-kulturnem kakor državotvornem smislu. Zato iskreno pozdravljamo to zamisel »Zveze mladih intelektualcev«, da si osnujejo čim močnejšo in na široko razpredeno stanovsko organizacijo, tem bolj, ker mladina več ne pozna izoliranosti posameznih stanov, ampak se v skupni falangi bori za svoje življenjske interese. V Mariboru ima Borza dela za inteligentne poklice poslovne ure vsak delavnik od 13.30—15.30 popoldne v lokalu Delavske zbornice (Sodna ul. 9), III. nadstr. desno (druga vrata), kamor naj se blagovoliho obračati vsi zainteresirani tako iz vrst delodajalcev kakor članov zveze. Borza sprejema prijave za vse vrste umskega dela in zaposlitev, zlasti še inštrukcij itd., ki jih bo posredovala brezposelnim inteligentom.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru si dovoljuje tem potom zahvaliti se prav vsem, ki so pripomogli, da je XIII. akademski ples tak moralno kot tudi gmotno (seveda času in razmeram zadovoljivo!) uspel. Društvo si je prizadevalo na vso moč svoj tradicionalni ples ohraniti vsaj na dosedanji višini. Neustrašeno je kljubovalo neprilikom, žrtvovalo vse svoje razpoložljive moči, da je le moglo svojim vsakoletnim posetnikom nuditi lep, animiran večer. Ni se ustrašilo odbor režijskih stroškov, povabil je na prireditev najboljši jazz, ki je bil res v stanu ustvariti razpoloženje, kakršnega more biti mariborsko občinstvo deležno le enkrat v letu. Odbor je nepopisno hvaležen častnemu damskemu komiteju, ki je v glavnem pripomogel do uspeha, kar je bilo možno le ob tako velikodušni povzročevalnosti posameznih častnih dam. Končno bodi izrečena zahvala prav vsem obiskovalcem, ki so s svojo navzočnostjo pripomogli k čim večji popolnosti prireditve in s tem pokazali razumevanje do odborovega delovanja, gmotno podpori revnega člana-akademika. Čisti dobček, v kolikor mu ni udarjen pečat splošne krize in v kolikor ni okrnjen po nepredvideno ogromnih režijskih stroških, bo razdeljen najpotrebnejšim članom.

Glavno v Jaffa pomara cah je vitam n C. Dobe se v vseh specerijskih trgovinah. — Glavna zaloga Miloš Oset, Maribor

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Mariboru ima svoj redni občni zbor v ponedeljek 30. tm., ob 20. uri, v posvetovalnici depoja (Koroška cesta 12, II. nadstr.) z naslednjim dnevnim redom: 1. odobritev zapisnika lanskega občnega zbora; 2. poročilo tajnika o delovanju v preteklem 62. društvenem letu; 3. poročilo blaginika; 4. poročilo preglednikov računov; 5. volitev društvenega odbora; 6. volitev preglednikov računov; 7. volitev sedemčlanskega tovariškega odbora; 8. določitev letne članarine podpornih članov; 9. slučajnosti. (Predlogi, ki se nanašajo na to točko, se morajo pisмено vložiti najkasneje 24 ur pred zborovanjem poveljstvu, sicer se ne bodo mogli obravnavati. Ako ob določenem uri ne bo navzočih dovolj izvršujočih članov, bo ob 20.30 drug občni zbor z enakim sporedom, ne oziraje se na število članov. K temu zborovanju se vljudno vabijo vsi častni izvršujoči in podporni člani, reditelji, kakor tudi vsi dobrotniki ter prijatelji našega društva.

Prleško gostiuvanje na Pobrežju se stavi: Čula sen praviti, ka pre letos, toti fašenk ali, ka te me vsi razmili, nede v Marpruzi nič prleškega gostiuvaja. Do pre rajši na fašenk ploh vlekli, ker so že te ali vse tote te boljše puce no čehake spoženili. Te pa ali najč nemrejo meti gostiuvaja, če bi tudi hteli. Mi Prleki v Pobrži, ka smo scele slavne Prlekije tti sen vkup zegnani, vešte, mi pa še te ali mamno eno puco, ka mo jo toti fašenk mogla oženiti. Nede prle mira kan to napravila. Toti čehi mi čeho hišo prevrči. Pred par leti, kdere sen našo Zefiko ženila, smo meli našo prvo prleško gostiuvaje, no smo takše ttične gibajce, meso no vse to drugo jeli, no se tak dobro meli, te sen van oblihbila, da še man eno puco. Gdere mo toto ženila, ten vas drgoč vse

1. II. 1933

PLANINSKI
PLES
V UNIONU

povabila, tak ste se mi vsi jako dopali. Zdaj pa te ali nesmen nora ostati, le glete, ka me vi nete za norca postavili. Ka se nede eden zgovarja, ka nema gvanta, drugi, ka nema penez, tretje ka je že kama inda obeča. Zagvišno morete vsi priti lüštno de tak kak še nikoli. Žo de vsakšemi, ker nede priša. Šelatjakovica nema več dece tudi gostiuvaja nede več slüžila. Zato pa de zdaj takše gibajce spekla, ka de se vsakšemi od vüst ci-diho. Tüdi nekše mugaše ali skripače ali muzikante ali kak razmite mo naprosila. Plesali mo tak, kak nori, ka mo si vse rebra notri zežbijali, ker ne de pazko ima. Naznanila sen van te ali zdaj našo gostiuvaje, zdaj pa te šparajte penez, ka te jih dosta prnesli soboj, pa skrbite za močne cele podplate, ka te lahko plesali. Vse to drugo, ge no gda, de se to godülu, van naznanim prihodni tjeđen. — Šelatjakova Ajnca.

Najmlajši smučarji se zbirajo vsak dan ob 14. uri v mestnem parku pri paviljonu, odkoder krenejo pod vodstvom g. Franja Pivke v okolico na brezplačni smuči tečaj, ki bo trajal do nedelje 29. t. m. Starši, pošljite svoje otroke, ki imajo veselja do smučanja, na ta tečaj, da izkoristijo ugodno priliko, ki jo nudi deci zimsko-sportni odsek Slovenskega planinskega društva.

Švicarski vzorčni velesejem v Baslu bo letos v času od 25. marca do 4. aprila. Najrazličnejše blago bo razstavljeno v 20 oddelkih in v raznih specialnih paviljonih. Obiskovalci bodo imeli priliko, da se orientirajo o veliki švicarski produkciji, ki si je osvojila skoro ves svet. Natančnejše informacije dobe zainteresirani v pisarnah »Putnika« in pri švicarskem konzulatu v Zagrebu, Draškovičeva ulica. Popustj na železnihah veljajo skoro po vseh železnihah srednjeevropskih držav.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 10,8 stopinj pod ničlo. Minimalna temperatura pa je bila 11,2 stopinj pod ničlo. Barometer je kazal pri 12 stopinjah 745,6, reduciran na ničlo pa 744; relativna vlaga 70; vreme je deloma jasno in mirno.

Grajski kino. Krasen zvočni vefilm: »Scampolo«, po istoimenskem gledališkem delu z Dolly Haasovo in Paulom Hörbigerjem v glavnih ulogah. »Scampolo« (Za groš ljubezni), je krasen graciozno vesel film, ki se bo sigurno vsakomur prav dopadel. Pripravlja se velik film o športu in ljubezni: »Alpski raj« (Ljubezen v snegu. Pustolovščina v Engadinu).

Kino Union: Do vključno torka filmska opereta »Noč v raju« z Anny Ondro in Hermannom Thimigom. Od srede dalje velika vojaška veseloigra »Huzarji gredo«, v glavnih vlogah Fritz Schulz, Ursula Grabley, H. v. Schlettow, in 5letna Petra Unkel. Pripravlja se Straussov valček z Gustavom Fröhlichem.

Nesreča pri smučanju. V soboto popoldne je padel med smučanjem 15letni dijak Ervin Schweiger s Koroške ceste tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolonom. Z rešilnim avtomobilom je bil prepeljan v bolnišnico.

Narodno gledališče

Repertoar.

Ponedeljek, 23. januarja: Zaprt.

Torek, 24. januarja ob 20. uri: »Grofica Marica«, Red A.

Sreda, 25. januarja: Zaprt.

Četrtek, 26. januarja ob 20. uri »Pri belem konjičku«. Red B.

Kot naslednja dramska premiera se pripravlja »Bog maščevanja«, eno najboljših del židovskega pisatelja Schaloma Ascha. Židovska literatura je pri nas skoro neznana, pa obeta postati ta premiera zato prav zanimiv večer. Vsebinsko je to delo zelo učinkovito ter odkriva prav zanimive strani židovskega družinskega življenja. Režira Vladimir Skrbinšek. — Na splošno željo mnogih abonentov pride revijska opereta »Pri belem konjičku« še enkrat v abonma ter bo prva predstava v četrtek 26. t. m. za red B.

Pri prehlajenju, hrpi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Razne nesreče in nezgode. Rešilni oddelek tukajšnjega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva je v soboto in včeraj prepeljal v bolnišnico 43letnega železničarja Alojza Vesela iz Trstenjakove ulice, ki je padel tako nesrečno, da se je občutno poškodoval v boku, dalje 43letnega posestnika Ignaca Bartenschlagerja in 28letnega delavca Ivana Leskovička iz Gozdne ulice, ki sta v prepiru drug drugega močno obdelala po glavi, dalje 32letnega dimnikarja Vinka Perkanca iz Miklošičeve ulice, ki se je močno opeknel na desnem kolenu ter 38letnega delavca Antona Klemenčiča iz Danjkove ulice, ki je padel z nekega okna ter si zlomil desno nogo pod kolonom. Na stanovanje v Malgajevo ulico pa je bila prepeljana 16letna Hilda Hernetova, ki je onemogla na cesti in se zgrudila nezavestna na tla.

Nezгода. Včeraj je prišel po pomoč v bolnišnico električar Ivan Slamič z Aleksandrove ceste, ker se je po nesrečnem naključju pri delu hudo porezal s steklom na desni roki v zapestju.

Ukradeno kolo. Slugi klasične gimnazije Ferdu Planinšku je bilo včeraj med 15. in 17. uro iz veže deske osnovne šole v Razlagovi ulici ukradeno 1200 Din vredno kolo.

Pobalinstvo. Neznani zlikovci so v noči na preteklo nedeljo poškodovali napis »Putnik« nad izložbeno omarico Tujsko prometnega društva na Aleksandrovi cesti. Polomili so črke in jih vrgli na cesto, kjer jih je našel stražnik. Povzročili so društvu okrog 300 Din škode.

Brat zabodel brata. Sinoči okrog 20. ure se je zgledal na stražnici v Frankopanovi ulici delavec France Slader in povedal, da leži neki njegov prijatelj zaboden v stanovanju na Kralja Petra cesti v Studencih. Po prijavi se je podal tja stražnik, kjer je našel ranjenega 32letnega delavca Antona Orenberga, ki je izpovedal, da ga je v prepiru z nožem zabodel trikrat v hrbet njegov brat Vinko. Ranjenca je stražnik spravil v tukajšnjo bolnišnico.

Vlomna tatvina. V soboto popoldne je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika Josipa Prauharta v Plinarniški ulici, kjer je vlomilec odnesel iz podstrešne sobe črn plišast ženski plašč. Policija je vlomilca kmalu izsledila v osebi 28letnega brezposelnega slikarskega pomočnika Josipa Maverja in ga po zaslišanju izročila sodišču.

Žrtev popadljivega psa. V soboto je napadel na cesti iz Kamnice se vračajočega židarskega pomočnika Avgusta Nerata s Ptujске ceste velik mesarski pes in ga podr na tla. Na tleh ležečega je pes nevarno ugriznil v desno roko in levo nogo in mu prizadejal taki poškodbi, da bo moral ostati v bolniški oskrbi najmanj 10 dni. Po lastniku nevarnega psa poizvedujeta orožništvo in policija.

Zborovanje hišnih posestnikov

REDNI OBČNI ZBOR PRI »ORLU«. — USPEŠNO DELOVANJE DRUŠTVA. — OBČINSKI PRORAČUN V OČEH HIŠNIH POSESTNIKOV. — PROTEST PROTI NAMERAVANI OBDAVČITVI NOVIH ZGRADB.

Včeraj dopoldne je bil v veliki dvorani pri »Orlu« redni občni zbor Društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik društva g. Otmar Meglič. Uvodoma je pozdravil vse navzoče, posebej še navzočega predsednika pokrajinske zveze g. Frölich iz Ljubljane in zastopnika Društva hišnih posestnikov iz Studencev, nato pa podal izčrpno poročilo o delovanju in prizadevanju odbora v preteklem poslovnem letu.

Odbor je imel 16 sej in 2 izredna občinska zborna. Delal je stvarno in intenzivno. Društvena pisarna je vzorno urejena. Odbor si je mnogo prizadeval tudi za pridobitev koncesije za posredovanje pri nakupu in prodaji posestev. Ker je mestna občina zavrnila zadevno prošnjo, se je odbor pritožil na ministrstvo in pričakuje ugodne rešitve. Po sklepu zadnjega izrednega občnega zborna je odbor temeljito proučil letošnji proračun mestne občine in se zanimal zlasti za občinske dolžnove in za nameravane najetje novih posojil. Sestavil je obširno spomenico, naslovljeno na mestnega župana in vse občinske odbornike, v kateri zahtevajo hišni posestniki, da se dejansko stanje občinskih dolgov točno ugotovi in naj se razlika napram prejšnjemu računskemu letu pojasni. Tudi naj ukrene občina vse potrebno, da se obrestna mera za občinske dolgove primerno zniža. Hišni posestniki so odločno proti vsakemu novemu najetju posojil. Tudi zahtevajo, naj mestna občina proda svoje stanovanjske hiše, ker njih dohodki ne krijejo obresti in amortizacije kapitala, ki se je porabil za njih. Investicije pri pogrebni zavodu naj se izvedejo šele tedaj, ko bo imelo podjetje dovolj rezerv iz lastnih sredstev. Opusti se naj mestna plinarna, ker bo vključ vsem investicijam še vedno deficitno podjetje. Nadalje zahtevajo hišni posestniki naj se opusti tudi mestno avtobusno podjetje, ali pa se naj da v zakup, ker se zadolžitev zvišuje od leta do leta brez izgleda, da bi se to podjetje kdaj samo vzdrževalo. Razna občinska bremena naj se spravijo v sklad

z dejanskim donosom 23 odstotnih občinskih davščin. Izloči naj se davščina na nove zgradbe, kanalščina za one zgradbe, ki so oproščene gostaščine ter prirastkarina. Ukine pa se naj tudi pobiranje kuluka.

Predsednik je nadalje omenil, da je zadeva glede parcelne davščine definitivno rešena v prid lastnikom nezazidanih parcel in bo morala mestna občina po zadnji razsodbi upravnega sodišča v Celju vrniti prizadetim lastnikom vplačano davščino. Hišni posestniki so pomagali tudi pomožni akciji za siromašne sloje mesta Maribora in pri akciji Protituberkulozne lige. Ob koncu svojega poročila je omenil, da ima odbor mnogo načrtov za bodoče delo, ki jih bo pa mogel izvesti le, če se bodo vsi mariborski hišni posestniki oklenili svojega društva, ki se bori za njihove interese.

Sledilo je tajniško poročilo, ki ga je podal g. dr. Marin in blagajniško poročilo, ki ga je podal blagajnik g. Merčun. Društveno premoženje se ceni na okroglo 100.000 Din. Izdatki proračuna za letošnje leto so predvideni na okroglo 25.000 Din, dohodki pa na okroglo 26.000 Din. Članarina ostane ista.

Pri volitvah je bil na predlog g. Benka ponovno izvoljen dosedanj odbor s predsednikom g. Megličem na čelu.

Pri raznoternostih se je oglasil prvi k besedi predsednik Pokrajinske zveze g. Frölich. Zavzemal se je za davčno prostost novih zgradb in predlagal, da pošlje zbor protestne predloge proti nameravani obdavčitvi finančnemu ministru, finančnima odboroma narodne skupščine in senata ter članoma narodnima poslancema Krejčiju in Petovarju. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. Dejal je nadalje, da je najeminsko vprašanje rešeno. Najemnine padajo same in je zato zahteva po zakoniti zaščiti stanovanjskih najemnikov odveč. Pozval je končno mariborske hišne posestnike, naj pristopijo vsi k društvu, ki bo tudi v bodoče zvest pobornik za njihove pravice.

Ob 11. uri je predsednik zaključil zborovanje, ki je poteklo v najlepšem redu.

Mariborsko gledališče mora ostati samostojno!

Resolucija proti ukinitvi.

Pred kratkim se je pojavil nov, čisto nemogoč načrt preureditve naših gledališč: vsa oblastna gledališča naj bi se ukinita, njih ansambli pa pridobili centralnim gledališčem v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, s katerimi bi potem ta gledališča prirejala turneje, odnosno gostovanja po provinci.

S stališča Maribora je ta načrt absolutno nesprejemljiv. Z njim ljubljansko gledališče ne bi pridobilo prav ničesar. Dočim bi Maribor izgubil svoje stalno slovensko gledališče. Priredilo bi se morda 10 gostovanj vse leto (pa še to ni gotovo!), dočim ima Maribor danes blizu 200 gledaliških prireditev. Ali bi to bil ekvivalent?

In zakaj dregati v sedanje stanje, ki pač nikomur ne povzroča posebnih preglavic? Dasi imajo oblastna gledališča (Skoplje, Sarajevo, Osijek, Maribor) v primeri s centralnimi gledališči (Beograd, Zagreb, Ljubljana) uprav minimalne subvencije, vrše vendarle dobro svoje poslanstvo.

Kako bi bilo Ljubljani pomagano z našimi 300.000 Din? Če bi morala prevzeti tudi naš ansambl, bi kruto doplačala, ker že gaze znašajo nekako dvojno gornjo vsoto. Če pa ne prevzame ljubljansko gledališče naših igralcev, potem dobimo 50 novih brezposelnih! In ukinejo v Mariboru, ki je imel 70 let svoje stalno gledališče, najvažnejši kulturni in umetniški zavod. Pa bo Maribor še boli nemški, kot je že danes zopet!

Sistem gostovanj je zelo neekonomičen. To vemo Mariborčani najbolje, ker smo prav mi prednjačili v tem pogledu. Danes si moramo pred vsakim gostovanjem dobro premisliti, ali naj se ga sploh lotimo: skoro vedno namreč prinašam — kljub dotaknjenim občinam — deficite do-
mov!! Odkod pa naj jih krije ljubljansko

gledališče za morebitna gostovanja v Mariboru, če nima niti za svoje potrebe dovolj denarja?

Efekt ukinitve mariborskega gledališča bi bil torej ta: ljubljansko gledališče ne bi prav ničesar pridobilo, v Mariboru pa bi imeli letos morda 10, prihodnje leto pa kvečjemu še 5 gostovanj.

Realizacija gornjega nepremišljenega načrta bi torej pomenila za Maribor neprecenljivo in nepopravljivo nacionalno, kulturno in socialno škodo. Zato je neobhodno potrebno onemogočiti jo že v kalli!

In ne pozabimo: mariborski Nemci pripravljajo redne gledališke predstave v Zadrugi gospodarski banki, Slovenci pa naj bi po 14 letih lastne države izgubili svoje stalno gledališče in morali čakati na ljubljanska gostovanja!

»Ti čevlji so mi preozki. Dajte mi, prosim, večje!«
»Gospod, večji in širši čevlji so bili lani v modi. Letos nosijo ozke čevlje.«
»Ljuba gospodična, toda jaz imam še lanske noge!«

Sport

Maribor v znamenju zimskega sporta

TEKMOVANJE ZA PRVENSTVO MZSP. — SIJAJNO USPELO PROPAGANDNO DRSANJE. — ŽELEZNIČARJI PREMAGALI PRIMORJE.

Ogromen razvoj smučarstva v zadnjih letih, ko postaja smučanje že pravi narodni sport, je dovelo do tega, da so se smučarji organizirali v posamezni klubih. Naravna posledica tega organiziranja je seveda ta, da skuša vsak klub pritegniti v svojo sredino najboljše smučarje, ki bi naj nastopili pri raznih tekmah. In tako smo imeli včeraj priliko videti naše najboljše smučarje pri tekmovalstvu za ponosni naslov »prvaka Mariborske zimskosportne podzveze«. Mnogo jih je bilo, ki so se za ta naslov potegovali: ravno 100. Bili so člani skoraj vseh v mariborski zimskosportni podzvezi včlanjenih klubov. ISSK Maribor, SPD, MSK in SSK Maraton so obenem priredili tudi svoja klubska prvenstva.

Že v soboto zvečer je bilo pri »Orlu« žrebanje tekmovalcev. Juniorji so dobili številke do 31, seniorji pa od 32 do 100.

V nedeljo ob 8.45 je vozil veliki avtobus mestne občine tekmovalce in funkcionarje do gostilne Anderle v Radvanje, kjer je bil start in cilj. Tamkaj se je zbralo nekaj sto gledalcev ter tudi več zastopnikov oblastev z okrajnim glavarjem g. Makarjem na čelu. Točno ob 9. uri so startali juniorji, in sicer 31. Tekmovali so na progi, ki je bila približno 12 km dolga. Nato je starter g. Zmago Hren poslal na »potovanje« 66 seniorjev. Tekmovalna proga seniorjev je imela 5 km ravnega terena, 7 km lahkega vzpona in 3 km padca in je vodila od gostilne Anderle mimo Pekrske gore (Kalvarije) do Limbuša. Pri Robiču v Limbušu je zavila proga na levo ob potoku do Reiserja, od tu dalje do Lovca in po pobočju Pohorja nazaj do Radvanja k gostilni Anderle, kje je bil cilj.

Markacija proge je bila vzorna. Organizacija tekem je brezhibno delovala, le na cilju je manjkalo dovoljno število rešiteljev.

Rezultati teka na 15 km (seniorji) so bili naslednji: 1. Ljuba Mušič (SPD Maribor) 1:4:55, 2. Herbert Jurič (MSK) 1:6:34, 3. Ivan Heller (Rapid) 1:6:46, 4. Rozin Rozman (Sokol Ruše) 1:7:35, 5. Franc Ivič (MSK) 1:8:16, 6. Franc Pinter (Železničar) 1:8:16, 7. Franjo Fric (Sokol Ruše) 1:9:12, 8. Herbert König (MSK) 1:9:47, 9. Adolf Pijavec (Sokol Ruše) 1:10:49, 10. Franc Seidler (Maraton) 1:11:13.

Rezultati teka na 12 km (juniorji): 1. Emil Vodenik (SPD Maribor) 57:38 minut, 2. Ervin Kralj (Sm. klub Slovenjgradec) 58 minut, 3. Josip Herič (Železničar) 58:18, 4. Slavko Podkubovšek (Sokol Matica) 59:12, 5. Egon Letner (Rapid) 1:0:20, 7. Marjan Kožuh (Sokol Matica) 1:1:17, 8. Theodor Mühleisen (Rapid) 1:1:14, 9. Leopold Kunc (SPD Maribor) 1:3:38, 10. Helmut Zinthauer (Rapid) 1:4:3.

Tekme so bile obenem izbirne za podzvezno ekipo, ki se udeleži državnega prvenstva v Bohinju, ki bo 28. in 29. januarja.

Popoldne je bila pri Treh ribnikih druga zimskosportna prireditev včerajšnje nedelje, in sicer

MEDNARODNO UMETNO DRSANJE.

Tudi ta prireditev je našla med občinstvom neobičajen odziv. Okrog 2000 gledalcev je občudovalo ekshibicijsko drsanje, ki so ga izvajali odlični in prominentni zastopniki drsalnega sporta iz Ljubljane, Gradca in Maribora. V velemestih je stvar dobrega tona, da poseča mladi drsalcišča in se uri v umetnem drsanju. Pri nas pa je razmeroma le majhen del res naprednih oz. modernih staršev, ki so spoznali prednosti drsanja za zdrav razvoj in lepo rast svojih otrok in so jim ta lepi sport omogočili. Za to se tudi ta sportna panoga pri nas le malo goji, in si je mariborska zimskosportna podzveza stavila nalogo, da ga propagira. V ta namen je tudi priredila mednarodno umetno drsanje. Le žal, da so bile cene za to prireditev previsoke, tako, da si zlasti mladina ni mogla pogledati tekmovalstva.

Ob zvokih reproducirane glasbe je nastopil kot prvi Mariborčan Anton Maier (ISSK Maribor), nato pa po vrsti Karel

Smertal (Ilirija), Jelka Severjeva (Ilirija), Josip Barlovič (Rapid), Kurt Bühl (Rapid), Blanke (GAK, Gradec) ter končno plesni par Herta in Beno Maschek iz Gradca. Po kratkem odmoru se je kot brzotekač produciral še mnogo obetajoči Marjan Avčin (Ilirija), za njim pa je mojstrsko predvajal proste vaje Emanuel Thuma (Ilirija). Potem je dolgoletni državni prvak v umetnem drsanju Pavel Schwab (Ilirija) s svojimi atrakcijami zanimal gledalce in dokazal, da prav nič ne zaostaja za najboljšimi drsalci sosednje Avstrije. Izredno precizno in sigurno je izvajala svoje proste vaje ga. Dietz-Schrittwieser iz Gradca. Jedro njenih nastopov so bili liki, skoki in piruete. Sijajno eleganco in frapantno rutino sta pokazala plesni par Ridi in Pepo Jauernik ter mojstrski drsalec Evald Büchler, vsi iz Gradca.

Vse v vsem, bil je izreden sportni dogodek, kakršnih si še mnogo želimo.

Zimskosportna podzveza zasluži vse priznanje, da je prireditev organizirala ter je s tem nedvomno mnogo pripomogla za propagando in napredek drsalnega sporta v Mariboru. —ren.

SK Železničar:ASK Primorje 4:3 (3:2).

Mariborski SK Železničar je včeraj gostoval v Ljubljani ter odigral proti ASK Primorju prijateljsko tekmo. Današnja ljubljanska dnevniška pišeta, da so Mariborčani zmago popolnoma zaslužili. Nas Mariborčane pa ta zmaga posebno veselila, ker smo ponovno dokazali, da je mariborski nogomet boljši od ljubljanskega.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: Gradjanski:Orient (Sušak) 5:1 (1:1).

Pariz: Budimpešta:Pariz 4:0 (4:0).

Curij: Admira (Dunaj):F. C. Zürich 9:1 (2:1).

Amsterdam: Švica:Nizozemska 2:6 (1:0).

Sokolstvo

Sokolsko društvo Tezno

je imelo ob prisotnosti župnega delegata br. Ivana Tomažiča svoj drugi letni občni zbor 8. t. m. Udeležba je bila zadovoljiva, vendar bi bilo želeto večje udeležbe starejšega članstva. Društvo je v preteklem letu vključ težkim razmeram prav dobro delovalo.

Iz načelnikovega poročila smo izvedeli, da je bilo v preteklem letu vpisanih povprečno 144 telovadečih (dece 86, naraščaja 31, članstva 27), telovadnih ur 562, povprečni obisk na uro 15. Vso to delo je opravilo 4 oz. 5 prednjakov. Telovadne prireditve so bile: 12. VI. okrožni zlet, 28. VI. tekme dece med društvi Maribor I in Tezno, v avgustu okrožne tekme v odbojki, katerih so se udeležili trije oddelki z dobrim uspehom (ženski naraščaj 2. mesto, moški naraščaj 4. mesto in člani 7. mesto), 4. IX. so se izvedle društvene lahkoatletске tekme vseh oddelkov, 18. IX. se je 19 članov in naraščajnikov udeležilo Tyrševе štafete, 2. X. je društvo postavilo na župne lahkoatletске tekme 6 članov, 3 članice, 4 naraščajnike in 3 naraščajnice in odneslo 6 diplom (člani in naraščajnice), 4. XII. se je izvedla druga društvena akademija s prav dobrim uspehom. Poleg tega je društvo sodelovalo pri društvenem nastopu Maribora II in meddruštvenih lahkoatletskih tekmah Maribora matice. Pešizletov je bilo vsega 8. Osnovni se je tudi smučarski odsek (15 članov).

Prosvetno delo je bilo ves čas živahno in v znamenju Tyrševеga leta: 4 predavanja in proslave (Vidov dan, zaključek Tyrševеga leta in 1. december). Nagovori pred vrsto so bili usmerjeni v pravcih: nacionalna slovenska vzgoja, negovanje sokolskih vrtiln, treznostno gibanje in štednja. Priden je bil tudi dramski odsek, ki je pripravil 4 predstave. Knjižnica ima 517 knjig in si je 39 čitalcev izposodilo 502 knjigi.

Tajništvo je rešilo 1041 dopisov in beleži 15 odborovih sej. Blagajna izkazuje 73.685,25 Din dohodkov, 70.182,20 Din izdatkov, na dolgu je bilo odplačano 12.400

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

»Niste slab človek, ali to vam povem: rešite se! Kadar se bo železna kača ovila okoli zemlje, kadar bodo jekleni ptiči letali po zraku in kadar bodo ljudje na Boga pozabili, takrat bo blizu konec sveta, je prerokovala Šembilija.«

»Tedad bo konec starega, a rojstvo novega,« je dejal gospod, odložil pero, vstal in dostavil: »Pojdite sedaj in vdajte se v usodo! Le še kratki dnevi so vam usojeni, zato se ne pripravajte z napredkom in z novo dobo, ki prihaja, kajti borba ž njo bi vam samo smrt zagrenila.«

»Kam naj tedaj grem? Kako naj živim, če ni zakona, ki bi prepovedoval s stroji zamenjavati ljudi? Kaj naj delam, s čim naj se preživljam na stara leta? Ali naj vzamem palico in malho in naj grem od hiše do hiše, od vrat do vrat in naj v bogame prosim?«

»Storite kakor veste in morete,« je rekel gospod, »Jaz vam ne morem pomagati in nihče na tem svetu vam ne more.«

Tedad je Caharija dokončno spoznal, da pri ljudeh ne bo našel pomoči, in kakor da ga je razsvetila rešilna misel, je dejal mirno in doznano:

»Pomagal si bom sam!«

»Najbolje bo tako,« je rekel gospod in zopet sedel k mizi.

Caharija se je okrenil, stopil do vrat, odprl jih, pozdravil gospoda in odšel po širokem hodniku in zložitih stopnicah na cesto. Zunaj je poiskal gostilno, stopil vanjo, spil kupico vina, pojedel kos kruha in se zopet

napotil proti domu. Nič več ni čutil starosti in težine v nogah, nič več grenkobe v duši in bolečine v srcu; ves jasen in svetel je bil, kakor da se mu je odgrnilo zagrnjalo, ki mu je bilo doslej zakrivalo pogled v brezbrežne daljave in vidi stvari in reči, ki jih poprej nikoli v vsem svojem življenju ni videl.

Pred njim je umrl svet, umrla je pravica, umrla je vera v ljudi, in kar je ostalo, je bilo samo še spoznanje, da je na vsem vesoljnem svetu sam in da samo v sebi samem more najti rešitve in pomoči. Ko je stopal po beli cesarski cesti mimo zelenečih semožeti in razoranih dvij, se mu je zdelo, kakor da se je na novo rodil in ni več Caharija Blažon, kamenar, temveč nekdo čisto drugi. Telo mu je bilo še vedno staro in slabotno, noge je še vedno s težavo premikal, glava mu je še vedno klonila k tlom, a nekje v neznani in skrivnostni notranjosti je vstajala silna moč, tako silna, da bi zamogla gore podirati in jih na novo postavljati. In ko se je ozrl po drevesih, ki so rastla poleg ceste, se mu je nenadoma zazdelo, da so tako majhna in slabotna, da bi jih z eno roko lahko izrul iz tal, zlomil, zvil in zdrobil kakor travne bilke...

XIV.

V kamnolomu je sopihala lokomobila, ropotal je stroj, cvilil in rjul, da je odmevalo visoko v sive stene strmih gorskih vrhov in daleč v tesno dolino med Rebrnicami in Pasjim repom. To sopihanje, ropotanje, tulenje in cvilenje je rušilo stoletni mir in je bilo kakor pogrebna pesem prešlih dob, ki so izginile in se ne bodo povrnila več. Prav tedaj pa je po beli cesarski cesti mimo kamnoloma drvel tudi velik poštni avtomobil; vodil ga je mlad človek, ki ni bil čisto nič podoben staremu postiljoni Matevžu, in še ljudje, ki

so se v njem vozili, so se zdeli drugačni, tuji in spremenjeni.

France je stal poleg lokomobile in je strmel v veliko kolo, ki se je v enakomernem ritmu vrtelo okoli svoje osi. To vrtenje in ropotanje ga je spominjalo sveta, po katerem je bil nekoč hrepnel, v katerega se je bil potem pogreznil in se mu vdal z dušo in s telesom. Prevzelo ga je vsega, da mu je sleherna žilica trepetala in da je tonil v čudežni omami, saj stroji zanj niso bili stroji, mrtva, brezdušna telesa — bili so živa bitja s svojim lastnim življenjem, bistvom in globokim smislom, ki ga ni mogel doumeti, a ga je občudoval in obožaval. Vedel pa je tudi, da so krvoločni, da so žejni človeške krvi, ki je sami nimajo in da je zaradi tega za vse večne čase napovedan neizprosni boj med strojem in med človekom. Stroji bodo izžemali živa telesa, kapljico po kapljici jim bodo krotili, usmerjali v večno enakomerno utripanje, vrtenje in ropotanje, dokler si ne bodo v lastnem srdu polomili zobovja in oglodali osi.

»Večen in neizprosni boj človeka s strojem,« je šepetal pritajeno, kakor da bi se bal, da ga stroj ne bi razumel, »a ne boj Caharije kamenarja, boj moža, ki se bo boril za svoje mesto na solncu in za svoj odnos do mrtve in le po človeku oživljene materije. Združena v eno ju je treba razdeliti, odkazati vsakemu svoje mesto, dati vsakemu svoje dostojanstvo, ker samo tedaj, ko bo človek človek in stroj stroj, bo naša doba, ko se bo izravnala preteklost s sedanostjo in bo utvarila bodočnost. In tista bodočnost ne bo preteklost, ko je bil človek samo duh, in ne bo sedanost, ko je samo materija, ampak bo bodočnost duha in materije, enakosti, skladnosti in harmonije.«

Din, tako da še ostane dolga 32.400 Din. Celotno društveno premoženje znaša Din 109.130. Stanje pripadnikov je z 31. XII. naslednje: 56 dečkov, 32 deklic, 15 naraščajnikov, 10 naraščajnic, 106 članov in 25 članic. Godbeni odsek se je v preteklem letu obnovil in se prav lepo razvija.

Pri volitvah je občni zbor predlagal župni upravi naslednjo upravo: starosta br. Franjo Tušak, podstarosta br. Franjo Kumerč, načelnik br. Miloš Ledinek, namestnik br. Ludvik Marovt, načelnica s. Draga Roškar, namestnica s. Mira Visočnik, prosvetar br. Miloš Visočnik, Odbor se je pri prvi seji konstituiral naslednje: tajnik br. Avgust Steher, blagajnik br. Lojze Leber, namestnik br. Mirko Raner, gradbeni odsek br. Franjo Špes, dramski odsek s. Marica Weber, godbeni odsek br. Jože Šebeder, gospodar br. Jože Vešligaj, matrikar br. Jože Cotič, odborniki: s. Ljuba Perme in bratje Mirko Perme, Tone Zunko, Ivan Maglica in Ivan Pregl. Nadzorstvo: bratje Roškar, Weber in Rataj.

Delo v tekočem letu bo usmerjeno na pokrajinski izlet v Ljubljani in v sanirane društvene dolge, da se v bodoče že lahko prične misliti na lastno telovadnico.

Smuške tekme Sokolske župe Maribor bodo 12. februarja na Glažuti. Člani in moški naraščaj tekmujejo v smuku in smuških likih, članice in ženski naraščaj pa v smuku. Tekmovalci naj pošljejo svoje prijave najkasneje do 2. februarja. Pozivamo bratske ednice, da se udeležijo tekem v čim večjem številu.

Članski sestanek Sokola Maribor III bo v sredo 25. t. m. ob 20. uri v krčevinski šoli. Sestanek je strogo obvezen za vse članstvo, ker je priprava za letošnji redni občni zbor, ki bo v nedeljo 29. t. m. ob 14. uri v krčevinski šoli.

Spominjajte se CMD

Kako je postala Varšava milijonsko mesto

NARAŠČANJE IN PADANJE PREBIVALSTVA V RAZVOJU ZGODOVINE.

Varšavski dnevnik »A. B. C.« je objavil v eni zadnjih števil zanimiv članek o napredovanju Varšave v zadnjih 145 letih in o vplivu zgodovinskih dogodkov na število prebivalstva glavnega mesta republike Poljske.

Vse do druge polovice osemnajstega stoletja ni bilo izčrpnih podatkov o številu varšavskega prebivalstva. Zgodovinski podatki sicer vsebujejo površne številke mestnega prebivalstva, toda to niso nikakoli točna števila in izvirajo večinoma iz dopisov, napravljenih v davčne namene. Šele veliki maršal poljske krunice Vladislav Purowski je leta 1787. odredil prvo splošno ljudsko štetje prebivalstva Varšave. Glavno mesto sedanje republike Poljske je imelo tedaj 89.448 prebivalcev, predmestja pa komaj 6.695, skupaj torej 96.143 prebivalcev.

Na spremembo števila varšavskega prebivalstva so znatno vplivali zgodovinski dogodki, kakor tudi strahote, ki jih je preživljala Poljska. Intenzivno naraščanje varšavskega prebivalstva je nastalo v dobi štiriletnega parlamenta in je doseglo mesto po nekaterih ohranjenih zapiskih leta 1792. že 115.000 prebivalcev, po nekaterih drugih podatkih pa celo 120.000. Ko se je po mestu zopet oddelilo in ko ga je zavzel general Suvorov, se je Varšava pričela naglo prazniti, tako, da je popis, ki so ga izvršile pruske okupacijske oblasti leta 1787., izkazal le še 64.829 prebivalcev.

Šele v času varšavske kneževine je pričelo število mestnega prebivalstva polagoma naraščati in je ob koncu Napoleonovih vojn leta 1813. doseglo 80.000 duš. Številčno stanje iz časov štiriletnega parlamenta (115 do 120 tisoč) je dosegla Varšava šele leta 1822. Od tedaj pa vse do novembarske revolucije je število prebivalstva v mestu naglo naraščalo. V času vstaje je bilo naštetih v

Varšavi 145.000 duš, kar dokazuje, da se je število prebivalstva v pičlih 15 letih skoraj podvojilo. Dogodki tedanjih letnih, krvavih dni so seveda zavirali naraščanje prebivalstva. Ta doba je trajala približno 10 let. Šele med leti 1850, do 1856. je število prebivalstva skočilo na 160.000. V naslednjih letih je število prebivalstva zaradi krimske vojne in epidemije kolere znova padlo.

Po končani krimski vojni je število prebivalstva rapidno raslo in je leta 1861. skočilo od 162.000 že na 230.000 duš. Ta nagli dvig pa ni bil morebiti izzvan z nekakim množestvenim dotokom prebivalstva v glavno mesto, temveč s spremenbo registrativnih predpisov. Do tega časa so bili registrirani samo stalni prebivalci mesta, dočim so se po letu 1861. popisovali tudi vsi oni, ki so bivali v mestu nad mesec dni. Vstaja v letu 1863. je zopet izzvala manjši padec števila varšavskega prebivalstva, vendar pa je bil ta padec samo prehodni, ker je že leta 1865. sledilo naglo naraščanje, ki je trajalo brez prestanka vse do leta 1904. V teh 40 letih se je varšavsko prebivalstvo skoraj potrojilo in je doseglo v omenjenem letu že višino 770.000 duš. Revolucionarni pokret leta 1905. je za kratko dobo zopet zaustavil napredovanje mesta, čigar prebivalstvo pa je pričelo po udušeni revoluciji naraščati z naglim tempom vse do svetovne vojne.

Ljudsko štetje 1. januarja leta 1914. izkazuje 885.000 prebivalcev, kar pomeni, da je naraslo v prejšnjih petih letih varšavsko prebivalstvo za okrog 120.000 duš. Svetovna vojna je s svojo grozno, neusmiljeno roko posegla posebno usodno tudi v napredovanje sedanega poljskega glavnega mesta, v katerem je povzročila znatno praznino. Dne 1. januarja leta 1918. so naštetili v Varšavi le še 666.000

prebivalcev! Šele 15 let poljske samostojnosti je izravnalo izgubo, ki jo je prizadela svetovna vojna, tako, da je prebivalstvo poljskega glavnega mesta prekoračilo število, ki ga je imelo pred pričetkom svetovne vojne. Vojna leta 1920./21. je ponovno reducirala varšavsko prebivalstvo, toda od leta 1921. dalje število prebivalstva normalno raste, brez večjih motenj in v zmernem tempu. Dne 1. januarja 1929. je štela Varšava skupaj z občinami, ki so ji bile priključene leta 1916., že 1.086.305 prebivalcev. Zadnje ljudsko štetje v letu 1932. pa kaže nadaljnji dvig števila prebivalstva, ki se je povzpelo že nad 1.200.000 duš.

Sam sebi igral mrtvaško koračnico.

Londonski listi poročajo iz Birminghama, da je izvršil tamkajšnji znani organist samomor na prav originalen način. Zgodaj zjutraj je prišel v cerkev, kjer je vse svoje življenje igral na orgle, sedel zanje in pričel igrati pogrebno koračnico. V tem je vstopil v cerkev cerkovnik, ki ga je igranje žalne koračnice močno začudilo, zlasti ker so se pričeli pojavljati napačni toni in je končno vse popolnoma utihnilo. Cerkovnik je naglo pohitel na kor in našel pod orglami organista mrtvega na tleh in krčevito stiskajočega v zobeh gumijasto cev plinovoda, iz katerega je iztekal smrtonosni plin. Orglar je pustil pismo, v katerem je napisal, da gre v smrt ob zvokih godbe, ki jo je tako ljubil v življenju.

Češka »Robinsonka« na poti v — Afriko

V Bratislavi je v eni preteklih noči aretirani službujoči stražnik dva okrog 10 let stara dečka, ki sta na stražnici pri zaslišanju izjavila, da sta pobegnila z doma zaradi slabih šolskih spričeval in sta bila namenjena v Afriko. Eden dečkov je doma izmaknil 500 Kč, s katerimi sta odrinila na pot. Dečka so vrnil staršem. Naslednjega dne je bil aretirani očenega teh beguncev, ker je v neki gostilni izjavil, da je srečen, ker se je iznebil svojega paglavca...

Mali oglasi

Razno

KDOR PREVOZNE
potrebuje naj se obrne na
tvrdko Murko, Meliska cesta
št. 24. 199

NAKUP IN PRODAJA
vsakovrstnega rabljenega
orodja, železnine, medenine,
bakra, svinca, cinka, peči,
štedilnikov, rabljenih avtomobilov,
avtoplaščev itd. Justin
Gustinič, Tattenbachova ul.
št. 14. 261

NAGELJČKE.
šopke, vence. Kličite telefon
27-66 Jemec, vrtnarstvo, 179

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavila po
skrajno zmernih cenah Zalo-
ga pohištva združenih mlzar-
jev. Vetrinška ul. 22, nasproti
tvrdke V. Weixl.

Sobo odda

GOSPODA
sprejem v celo oskrbo. Na-
slov v upravi lista. 264

SOBO S ŠTEDILNIKOM
tako oddam. Pobrežje, Zer-
kovska cesta 7. 241

PRAZNO SOBO
oddam s 1. februarjem v na-
jem. Vprašati Betnavska ce-
sta 82. 244

Prodaj

NA PRODAJ
omara za obleko in perilo
v zelo dobrem stanju. Vpra-
šati v Dr. Karl Verstovškovi
ulici št. 6. II. nadst. vrata 19
193

Stanovanje

ENOSOBNO STANOVANJE
s kuhinjo iše mala stranka v
Krčevini ali okolici. Ponudbe
na upravo lista pod »Samo
dve osebi.« 263

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore

ceneno na prodaj

Interesenti naj se zglasijo v upravi »Večernika« dne-
vno med 9. in 10. uro.

Zahvala.

Trgovski samopomoči v Mariboru

Ki mi je po smrti moje soproge takoj izplačala izdatno podporo. Zato priporočam vsakomur, da postane član te kulantne in dobrodelne institucije.

Maribor, dne 20. januarja 1933.

265 NOVAK ALBIN, trgovec v Mariboru